

EVOLOUȚIILE PIEȚEI DE ARMAMENT ÎN CONTEXTUL CONFLICTULUI MILITAR DIN UCRAINA

Chester principal de poliție dr. Stefan SĂVULESCU

*Director general al Direcției Generale Management Operațional,
Ministerul Afacerilor Interne*

Comisar-șef de poliție dr. Lucian IVAN

*Şeful Serviciului Analiză Strategică,
Direcția Generală Management Operațional, Ministerul Afacerilor Interne
10.55535/GMR.2023.4.11*

Conflictul militar declanșat de Federația Rusă în Ucraina a creat dezechilibre majore în planul securității internaționale. În acest context securitar fluid și unpredictibil, industria de apărare a reacționat oportun, în sensul în care au crescut producția și exportul de echipamente militare și sisteme de armament modern pentru a contrabalașa acțiunile agresive ale Federației Ruse.

Datele analizate indică preoccupările constante ale Federației Ruse de a realiza investiții importante în domeniul apărării, inclusiv în cadrul complexului de apărare, fapt ce relevă interesul acestui stat de a continua conflictul militar din Ucraina. În ceea ce privește statele din spațiul euroatlantic, acestea însearcă să contracareze amenințarea reprezentată de Federația Rusă prin furnizarea către Ucraina de echipamente militare performante, concomitent cu realizarea de investiții în propria armată pentru a suplini armamentul livrat acestui stat.

Ulterior declanșării conflictului militar din Ucraina, România a reușit să crească exporturile de armament și muniții, existând premise favorabile pentru încheierea de parteneriate profitabile cu mari companii din spațiul euroatlantic. În același timp, România a crescut aloarea bugetară pentru apărare la 2,5% din PIB, existând discuții pentru creșterea în continuare a acestui procent în perioada următoare. O parte consistentă din această aloare bugetară este destinată achiziției de echipament militar modern la standarde NATO pentru dotarea forțelor armate române.

Cuvinte-cheie: apărare, conflict militar, industria de apărare, echipamente militare, NATO.

INTRODUCERE

Conflictul militar declanșat de Federația Rusă în Ucraina a condus la multiplicarea riscurilor de securitate la nivel regional, în special în Marea Neagră, și la nivel internațional, în principal pe continentul european. De asemenea, această criză securitară se suprapune, în mod nefericit, peste alte crize existente (schimbările climatice, criza economică, criza energetică, efectele crizei medicale generate de COVID-19 etc.), acestea influențându-se și potențându-se una pe celalătă, cu efecte directe la nivelul cetățeanului și societății per ansamblu. Crizele declanșate la nivel mondial au potențial de materializare inclusiv la nivelul României, fiind necesar să se realizeze o analiză pertinentă a efectelor cauzate de acestea pentru a putea preveni, pe cât posibil, amenințările și riscurile la adresa securității naționale.

Analiza managementului crizelor relevă faptul că orice criză generează atât riscuri, cât și oportunități pentru anumite ramuri industriale. Astfel, criza mondială generată de pandemia de COVID-19 a generat profituri considerabile pentru industria farmaceutică atât la nivelul producătorilor de vaccinuri, cât și pentru companiile producătoare de echipamente medicale.

În ceea ce privește criza internațională generată de intervenția militară a Federației Ruse în Ucraina, aceasta a condus la creșterea accelerată a producției de echipamente militare și de muniție care alimentează constant teatrul de operații din Ucraina, precum și statele membre ale NATO de pe flancul estic al Alianței Nord-Atlantice. De această criză securitară vor profita, din punct de vedere economic, în special marile companii producătoare de armament la nivel mondial, care au crescut substanțial producția pentru a face față cererii sporite de pe piața internațională, în special cea europeană.

Astfel, de la data declanșării conflictului militar din Ucraina (24 februarie 2022), compania suedeză SAAB a crescut cu 170% cifra de afaceri, companiile germane Rheinmetall cu 153%, respectiv Hensoldt cu 131%, concernul britanic BAE Systems cu 50%, iar companiile americane Aerojet Rocketdyne cu peste 50% și Lockheed Martin cu 23% (sursa: Europa Liberă, 2023).

Acest trend va fi susținut inclusiv de decizia luată în unanimitate la summitul NATO de la Vilnius, din anul 2023, la care s-a decis ca statele membre ale Alianței Nord-Atlantice să crească la 2% cheltuielile aferente sectorului de apărare. În ceea ce privește România, la nivel național au fost dispuse măsuri asumate instituțional

pentru creşterea cheltuielilor de apărare la 2,5%, iar din declaraţiile publice ale oficialilor români rezultă faptul că se analizează oportunitatea de a creşte acest procent în perioada următoare, majoritatea fondurilor suplimentare fiind destinate cheltuielilor de modernizare a forţelor armate. Creşterea cheltuielilor din domeniul apărării poate oferi oportunităţi inclusiv pentru industria românească de profil, în sensul în care pot fi încheiate acorduri de cooperare cu marile companii din Occident pentru producerea de echipamente militare performante în România prin realizarea prealabilă a transferului tehnologic necesar.

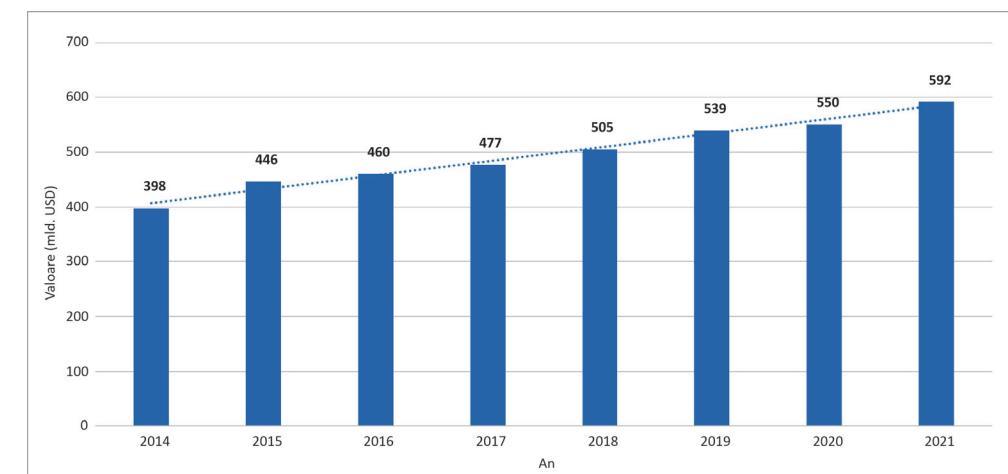
Din aceste considerente, experţii din domeniul industriei de apărare apreciază faptul că acest trend crescător la nivel internaţional se va menţine cel puţin până la finalizarea conflictului militar din Ucraina şi în perioada imediat următoare. Este preconizat faptul că nivelul înarmării va continua să crească la nivel mondial, aliaţii ambelor părţi fiind interesaţi să dezvolte sectorul de apărare, fapt pentru care vor investi sume considerabile pentru dezvoltarea de tehnologii şi echipamente militare performante cu care să înlocuiască stocurile livrate către cele două state combatante, Ucraina, respectiv Federaţia Rusă. De asemenea, statele vor continua să investească în sisteme de apărare performante cu care să poată reacţiona eficient în situaţia declanşării unui conflict în care să fie implicate în mod direct sau pentru a descuraja alte state să atace.

Din acest punct de vedere, este necesar ca industria de apărare să fie capabilă să se adapteze rapid la cerinţele pieţei de profil pentru a face faţă provocărilor securităţii actuale. În ultima perioadă, se evidenţiază faptul că industria de apărare la nivel mondial investeşte resurse importante pentru dezvoltarea de noi echipamente militare care înglobează tehnologii înalte. În context, industria românească va trebui să urmeze trendul actual şi să investească în producerea de echipamente militare competitive pe piaţa internaţională de profil, inclusiv prin realizarea de parteneriate profitabile cu marile companii de pe piaţa euroatlantică.

SITUATIA PRODUCȚIEI ȘI EXPORTURILOR DE ARMAMENT LA NIVEL MONDIAL ȘI NAȚIONAL

Analiza datelor existente la nivel mondial şi furnizate public de SIPRI¹ conduce la concluzia că producţia de armament la nivel mondial a crescut semnificativ în ultima perioadă, inclusiv în anul 2022, în special ca urmare a conflictului militar declanşat de către Federaţia Rusă în Ucraina. Creşterea constantă a pieţei de armament urmăreşte trendul conflictelor active sau potenţiale la nivel internaţional,

majoritatea statelor care au un potenţial economic şi resurse financiare importante investind activ în propria industrie de apărare. În acest sens, menţionăm statele din zona Orientului Mijlociu care, pe fondul disponibilităţilor financiare de care dispun, investesc sume semnificative pentru importul de echipamente militare de ultimă generaţie, cu scopul primordial de a descuraja statele care sunt considerate potenţiali adversari.

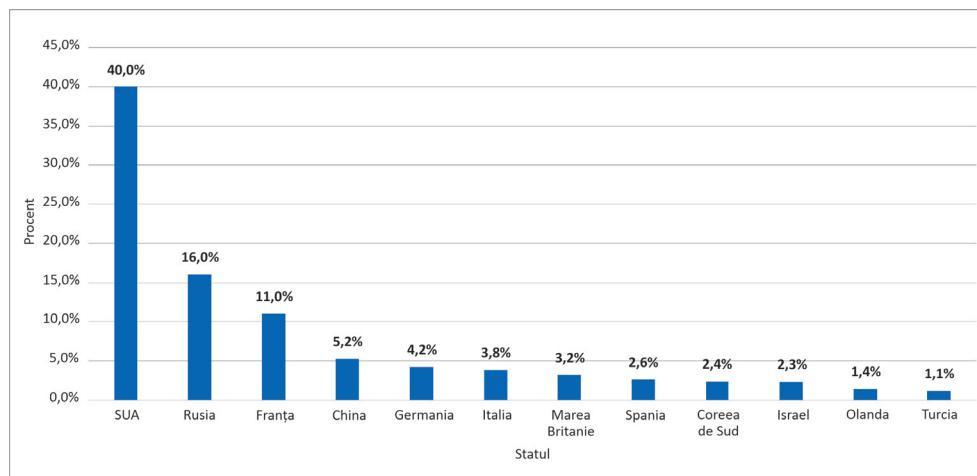

Graficul 1: Evoluția exporturilor primelor 100 de companii la nivel mondial (www.sipri.org)

Din analiza datelor prezentate în *graficul 1* rezultă o creştere liniară a exporturilor de produse militare efectuate de primele 100 de companii de profil la nivel mondial. Acest aspect relevă interesul crescând acordat de state pentru dotarea cu armament modern şi muniţia aferentă. Deşi nu există date oficiale pentru anul 2022, experţii în domeniul apreciază faptul că exporturile de armament au crescut pe fondul cererii de produse militare moderne şi al conflictului militar declanşat de Federaţia Rusă în Ucraina.

În perioada 2018-2021, Statele Unite ale Americii au avut o cotă de piaţă de 40% din exporturile internaţionale de armament. Al doilea mare furnizor de armament la nivel mondial a fost Federaţia Rusă, care a avut o cotă de piaţă de 16% din exporturile la nivel mondial realizate în perioada analizată. Analiza datelor relevă faptul că, în intervalul 2017-2021, Statele Unite ale Americii şi Federaţia Rusă au contribuit cu peste jumătate din exporturile de armament. Următoarele state care au exportat armament la nivel internaţional sunt superputerile din timpul Războiului Rece, respectiv Franţa, Germania şi China (Statista – 1, 2023).

¹ Stockholm International for Peace Research Institute.

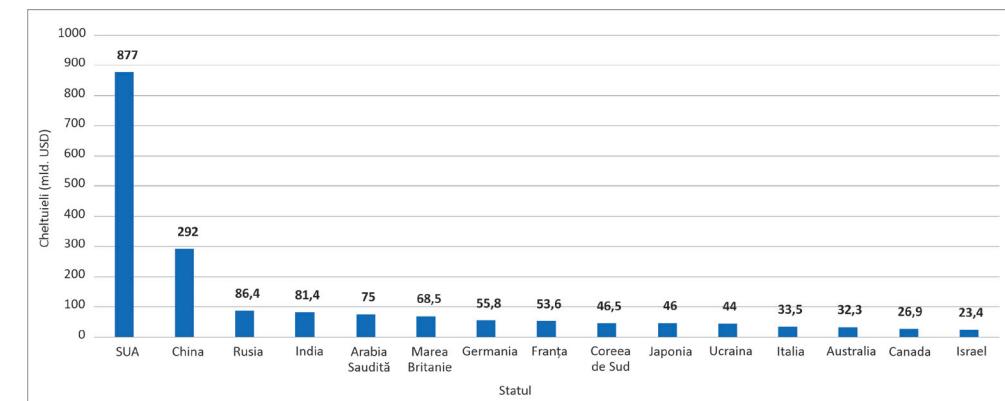

Graficul 2: Distribuția procentuală a statelor exportatoare de armament (lb.).

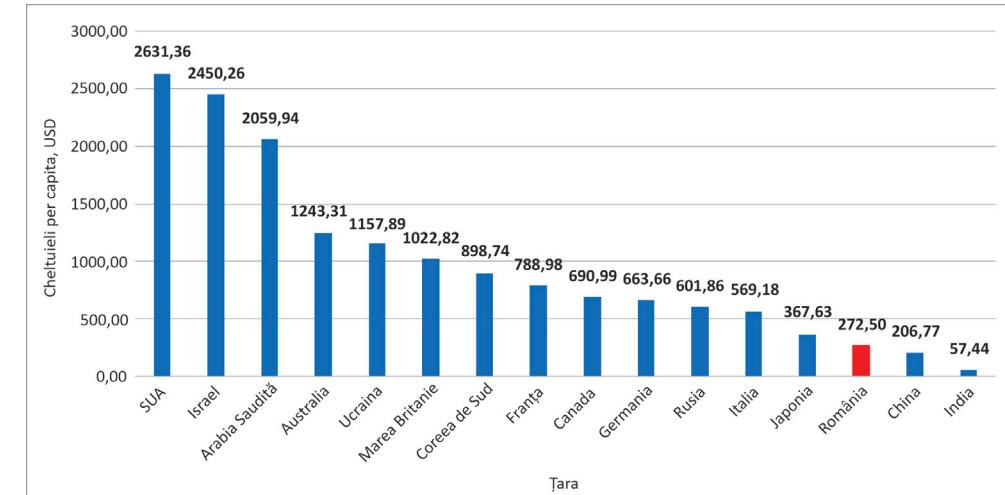
În ceea ce privește cheltuielile militare/de apărare, în statistica aferentă anului 2022, între primele 15 state la nivel mondial conduce SUA, cu peste 877 de miliarde USD, urmate, la mare distanță, de China (292 mld. USD) și Federația Rusă. Din acest clasament rezultă interesul în creștere pentru cheltuieli militare al statelor aflate în conflict (ex. Federația Rusă – 86,4 mld. USD, Ucraina – 44 mld. USD), precum și al statelor aflate în zone în care se poate activa în orice moment un conflict militar deschis (ex. Arabia Saudită – 75 mld. USD, Coreea de Sud – 46,4 mld. USD, Israel – 23,4 mld. USD). Totodată, analiza *graficului 3* relevă interesul crescut al statelor europene de a realiza investiții masive în domeniul apărării, acestea fiind amenințate de politica agresivă manifestată de Federația Rusă. Deși, din punct de vedere al cheltuielilor militare, România nu se află în primele 15 state la nivel mondial, cheltuielile militare au crescut de la 2% din PIB² la 2,5%, acest trend crescător urmând să mențină și în perioada următoare, având în vedere amenințarea persistentă generată de Federația Rusă în Regiunea Mării Negre.

Din analiza datelor prezentate în *graficul 4* rezultă faptul că, în ierarhia statelor în ceea ce privește cheltuielile militare per capita (pe locuitor), în top 3 se situează SUA, Israel și Arabia Saudită, iar Rusia se situează pe locul 11, deși, în sumă absolută, se situează pe locul 3. De asemenea, China și India se situează pe locul 15, respectiv 16, deși cheltuielile militare în cîfră absolută sunt consistente, iar România se situează peste aceste state în ceea ce privește raportarea la numărul de locuitori.

² Produsul intern brut (prescurtat PIB) este un indicator macroeconomic care reflectă suma valorii de piață a tuturor mărfurilor și serviciilor destinate consumului final, produse în toate ramurile economiei în interiorul unei țări în decurs de un an.

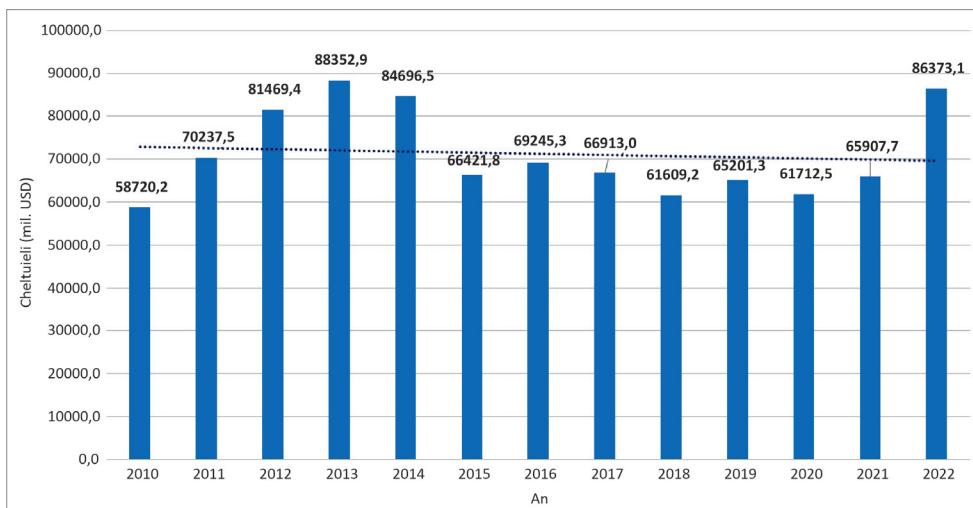

Graficul 3: Cheltuielile militare la nivel internațional – 2022 (top 15 state) (Statista –2)

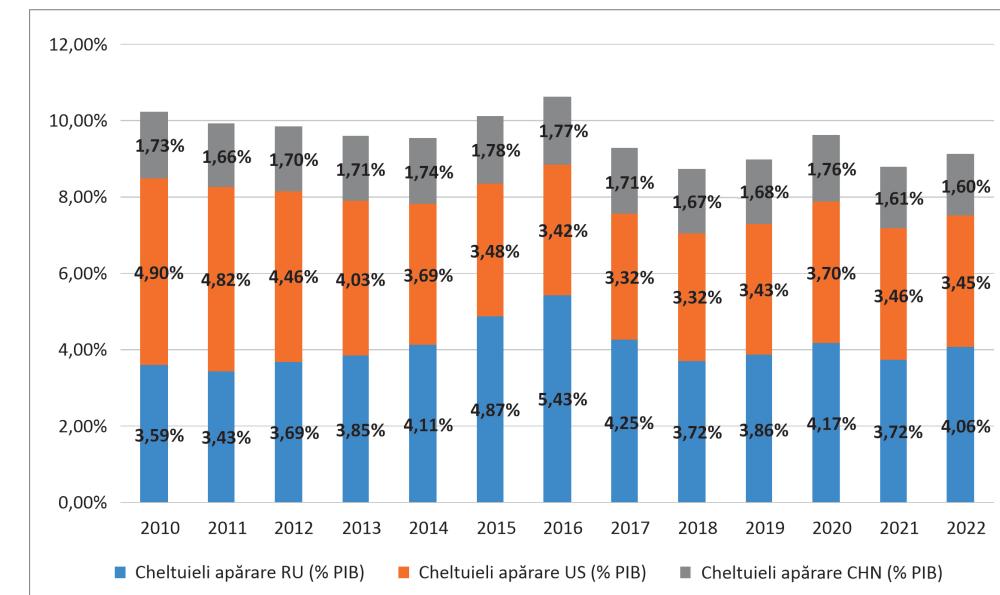

Graficul 4: Cheltuielile militare per capita la nivel internațional – 2022 (Statista –2)

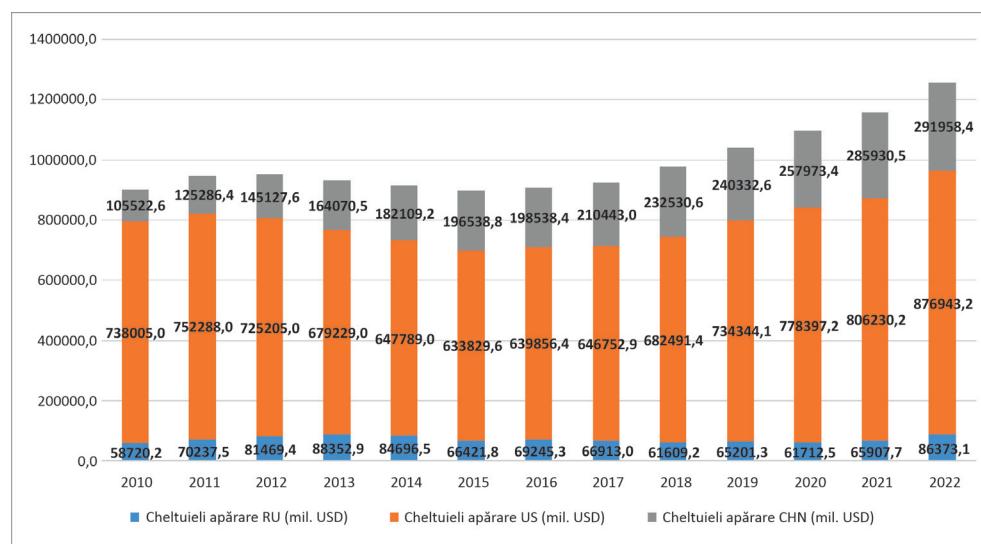
Analiza datelor privind cheltuielile de apărare alocate de Federația Rusă relevă faptul că nivelul acestora a crescut semnificativ începând cu anul declanșării conflictului militar din Ucraina, respectiv 2022, ajungând la 86.373 de milioane USD, adică la nivelul din perioada 2012-2014. Cheltuielile maximale realizate de Federația Rusă în perioada 2012-2014 relevă interesul expansionist al acestui stat, concretizat în ocuparea ilegală a Peninsulei Crimeea din anul 2014. În prezent, se remarcă interesul Federației Ruse de a susține conflictul din Ucraina prin creșterea producției din sectorul de apărare și a alocării de fonduri pentru forțele armate ruse combatante.

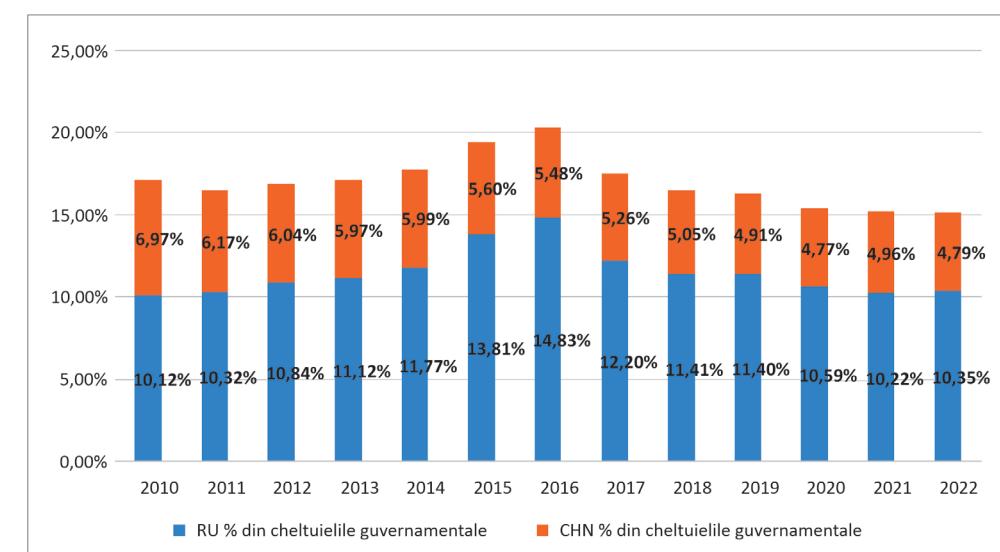
Graficul 5: Evoluția cheltuielilor de apărare ale Federației Ruse (www.sipri.org)

Graficul 7: Evoluția cheltuielilor de apărare ale Federației Ruse, în comparație cu SUA și China – % PIB (www.sipri.org)

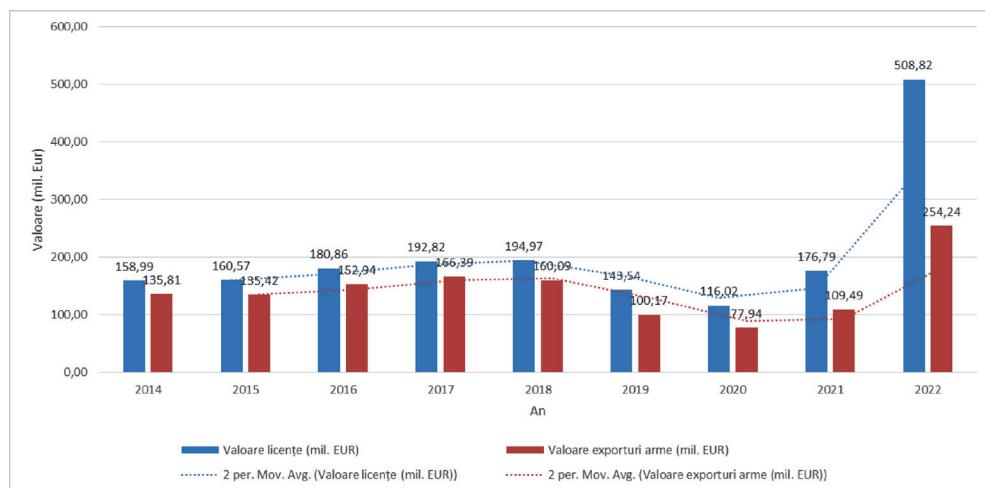

Graficul 6: Evoluția cheltuielilor de apărare ale Federației Ruse, în comparație cu SUA și China (www.sipri.org)

Graficul 8: Evoluția cheltuielilor de apărare ale Federației Ruse, în comparație cu China – % din cheltuielile guvernamentale (www.sipri.org)

Graficele prezentate anterior relevă interesul manifestat constant de Federația Rusă pentru creșterea cheltuielilor de apărare, inclusiv în perioada anterioară declanșării conflictului militar din Ucraina, aspect ce relevă pregătirea acestui conflict militar. Astfel, ca procent din cheltuielile guvernamentale³, Federația Rusă alocă aproximativ 10%, iar ca procent din PIB alocă aproximativ 4%. Însă, din punct de vedere al valorii nominale investite în sectorul de apărare, Federația Rusă investește de 3 ori mai puțin decât China și de aproximativ 10 ori mai puțin decât SUA.

Graficul 9: Evoluția exporturilor românești de armament (www.ancex.ro)

În ceea ce privește România, anul 2022, care a reprezentat declanșarea războiului din Ucraina, a fost caracterizat de o creștere majoră a exporturilor de armament, respectiv cu aproximativ 123% (+144,75 milioane EUR). Această creștere a exporturilor de armament realizată de industria românească de apărare relevă potențialul industriei autohtone de profil care poate fi valorificat la maximum, inclusiv prin producerea și livrarea de echipamente militare și muniție necesare în actualul context geopolitic marcat de conflictul militar din Ucraina. Din punct de vedere al oportunității pentru industria românească de apărare, principalul beneficiar al echipamentelor militare produse de industria autohtonă de profil trebuie să fie Armata României, care este necesar să achiziționeze tot ceea ce se poate de pe piață

³ Cheltuielile guvernamentale reprezintă suma monetară totală pe care sectorul public o plătește pentru a-și desfășura activitățile.

internă de profil, iar restul echipamentelor cu grad ridicat din punct de vedere tehnologic de pe piețele externe, în principal de la companii provenind din spațiul euroatlantic.

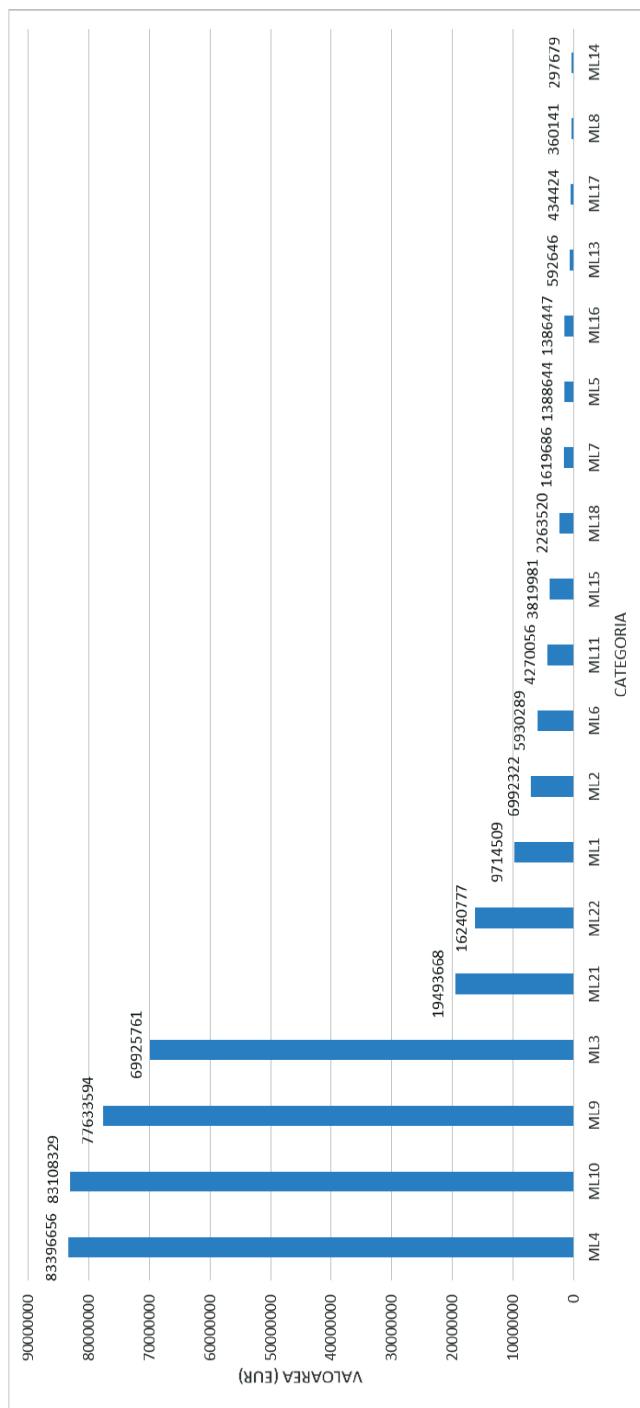
Din acest punct de vedere, creșterea procentului din PIB alocat sectorului de apărare trebuie să se reflecte, în principal, în programele de înzestrare derulate la nivelul Ministerului Apărării Naționale, iar o parte importantă ar trebui să fie dedicată achiziționării de produse militare concepute și realizate de industria autohtonă de profil. Totodată, celealte instituții componente ale sistemului național de securitate vor trebui să-și adapteze politica de achiziții de armament și muniție și alte echipamente de protecție individuală sau colectivă tot spre industria națională de profil, în scopul susținerii acestora.

Din analiza exporturilor de armament românești din punct de vedere al categoriilor de armament exportate, rezultă faptul că cele mai multe produse militare exportate au constat în:

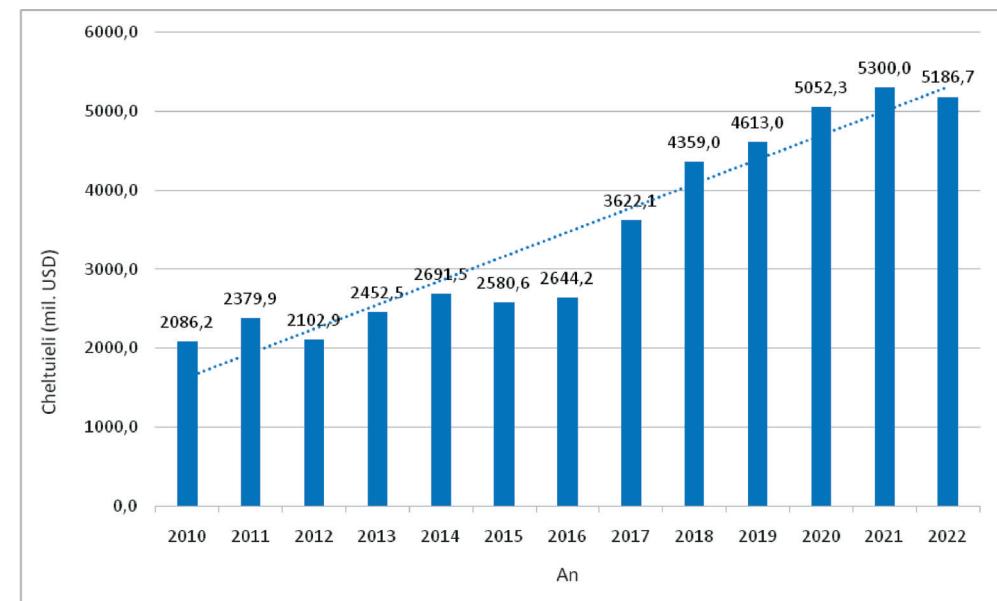
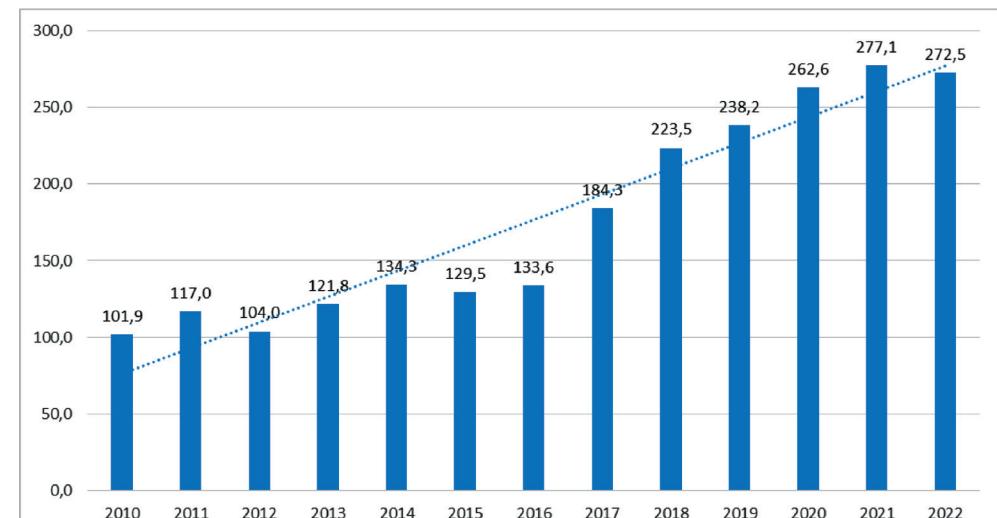
- **ML4** – Bombe, torpile, rachete nedirijate, rachete dirijate, alte dispozitive și încărcături explozive și echipamente și accesorii conexe, precum și componente special concepute pentru acestea (83.396.656 EUR);
- **ML10** – Aeronave, vehicule mai ușoare decât aerul, vehicule aeriene fără pilot (UAV), motoare de aviație și echipamente pentru aeronave, echipamente și componente aferente, special concepute sau modificate pentru utilizări militare (83.108.329 EUR);
- **ML9** – Nave de război (de suprafață sau subacvatice), echipamente navale speciale, accesorii, componente și alte nave de suprafață (77.633.594 EUR);
- **ML3** – Muniții și dispozitive de reglare a focosului, precum și componente special concepute pentru acestea (69.925.761 EUR).

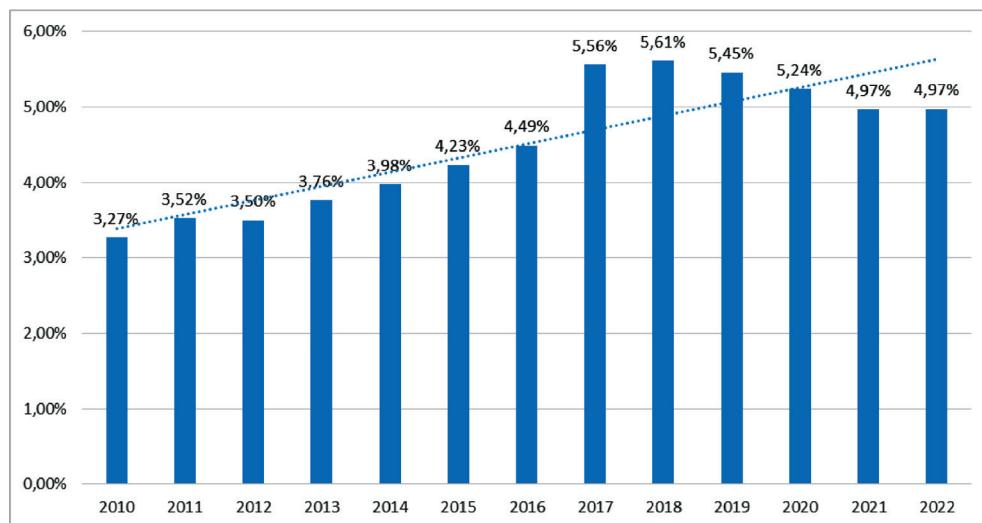
Distribuția pe categorii de produse militare relevă o diversificare în anul 2022 a exporturilor pe palierul avionică și nave militare, însă se menține o cerere crescută și pentru armament. Creșterea valorică a exporturilor de muniție și diversificarea tipologilor de produse exportate permit industriei autohtone de profil să se redreseze economic și să creeze premisele necesare pentru diversificarea în continuare a gamei sortimentale, precum și posibilitatea realizării unor parteneriate profitabile din punct de vedere economic cu companii de profil din spațiul euroatlantic.

În ceea ce privește cheltuielile de apărare alocate de România, datele statistice furnizate de SIPRI relevă o menținere a acestora la un nivel înalt, aspect care se datorează creșterilor alocărilor bugetare pentru apărare, precum și interesului manifestat pentru respectarea deciziilor luate la nivelul summiturilor NATO de alocare a minimum 2% din PIB pentru domeniul apărării. În context, autoritățile

Graficul 10: Distribuția exporturilor de armament pe categorii de armamente (EUR) (www.ancex.ro)

române au înțeles și au dispus măsuri în consecință pentru alocarea de fonduri consistente pentru programele de înzestrare ale Armatei Române. Acest aspect are ca principal rol scăderea decalajului tehnologic între Armata Română și celelalte armate ale statelor membre ale NATO, concomitent cu creșterea gradului de interoperabilitate cu sistemele moderne de armament utilizate la nivel Alianței Nord-Atlantice.

Graficul 11: Cheltuielile de apărare ale României (www.sipri.org)Graficul 12: Cheltuielile de apărare ale României (USD/capita) (www.sipri.org)

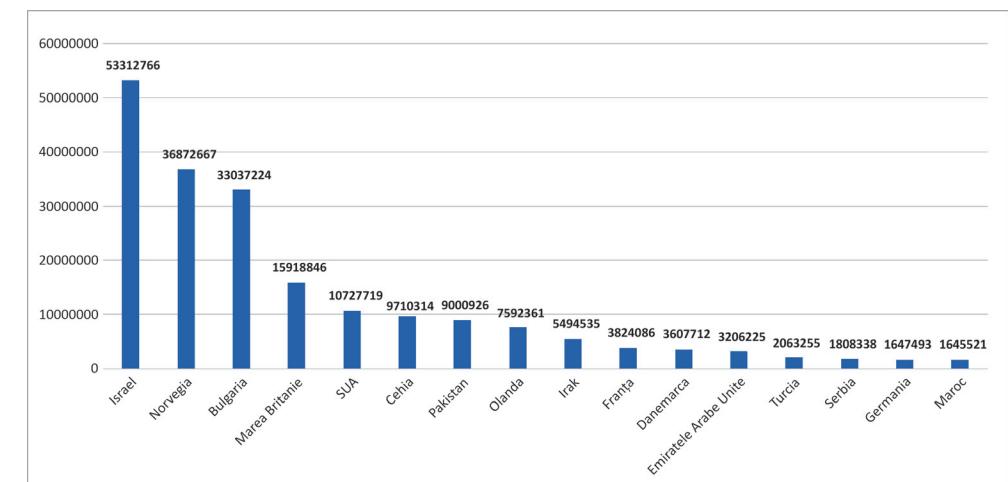
Graficul 13: Cheltuielile de apărare ale României (% din cheltuielile guvernamentale) (www.sipri.org)

Grafcile de mai sus relevă interesul României de a investi sume importante în domeniul apărării, în special după anul 2017, când s-a agreat, la nivel politico-militar, alocarea a minimum 2% din PIB către domeniul apărării. Decizia statului român de a aloca minimum 2% din PIB domeniului apărării a fost luată ulterior deciziei agreate la nivelul statelor membre în cadrul summitului NATO desfăşurat la Varşovia (Polonia) în cursul anului 2016. Alocările bugetare consistente au permis achiziţionarea de echipamente militare moderne de la partenerii euroatlantici, care au permis realizarea unui grad ridicat de interoperabilitate a Armatei Române cu celelalte forţe ale statelor membre ale NATO. Situaţia de securitate actuală impune creşterea alocărilor bugetare, în special pentru programele de înzestrare existente la nivelul Ministerului Apărării Naționale, un accent important urmând a fi acordat finanţării unor programe dezvoltate de industria românească de apărare. În prezent, Armata României achiziţionează aproximativ 10% din produsele realizate de industria autohtonă de apărare. Un alt aspect foarte important este aplicarea strictă a legislaţiei privind *offset-ul*, aceasta fiind recent revizuită pentru a face faţă noilor provocări privind modul de derulare a programelor de înzestrare ale Armatei Române, în sensul realizării de investiţii consistente în industria autohtonă de apărare.

Dezvoltarea industriei româneşti de apărare trebuie gândită în strânsă corelare cu evoluţiile înregistrate la nivelul NATO şi al UE, fiind absolut necesar ca Ministerul Apărării Naționale să coopereze foarte bine cu Ministerul Economiei, care deține

controlul asupra ROMARM S.A. – cel mai mare producător de echipamente militare şi muniţie la nivel naţional.

Analiza datelor publicate de Departamentul de Control ANCEX din cadrul Ministerului Afacerilor Externe (www.ancex.ro) relevă faptul că primele cinci state destinatari ale exporturilor de produse militare sunt: Israel (53.312.766 EUR), Norvegia (36.872.667 EUR), Bulgaria (33.037.224 EUR), Marea Britanie (15.918.846 EUR) şi SUA (10.727.719 EUR).

Graficul 14: Principalele destinaţii ale exporturilor realizate de industria românească de apărare (lb.)

Industria autohtonă de apărare a realizat exporturi importante către state dezvoltate din punct de vedere tehnologic, precum SUA, Marea Britanie, Norvegia şi Israel. Acest aspect relevă creşterea, din punct de vedere al nivelului tehnologic, a produselor exportate de companiile din industria românească de armament.

Totodată, industria autohtonă de armament trebuie să fie capabilă să facă faţă unei situaţii limită, respectiv trecerea de la producţia de pace la producţia de război, fiind necesare măsuri concrete pentru realizarea adaptărilor adecvate, concomitent cu măsuri pentru retehnologizarea structurilor industriale considerate critice în condiţiile susţinerii eforturilor în situaţia declanşării unui conflict militar în care România ar fi parte. În context, un rol important este jucat de procesul de planificare strategică, acesta urmând să stabilească etapele ce trebuie parcurse pentru modernizarea industriei autohtone de armament şi să acopere inclusiv palierul tactic, fiind necesar să se acorde o atenţie deosebită detaliilor specifice domeniului.

Pentru a menține credibilitatea pe plan extern și pentru a avea acces la tehnologiile militare avansate, este necesar să se realizeze un control eficient al exporturilor de produse și tehnologii militare, precum și al materiilor prime indispensabile pentru producerea acestora. România dispune, prin intermediul Departamentului de Control ANCEX din cadrul Ministerului Afacerilor Externe, de o autoritate națională performantă și recunoscută pentru eficiența acesteia de către partenerii euroatlantici.

DEZVOLTĂRI RECENTE LA NIVEL EUROPEAN DESTINATE CONSOLIDĂRII INDUSTRIEI DE APĂRARE

În cadrul documentului Comisiei Europene „Analiza deficitelor de investiții în domeniul apărării și calea de urmat”, prezentat la 18 mai 2022, s-a evidențiat faptul că sectorul apărării suferă de un triplu deficit, respectiv: finanțier, industrial și în materie de capabilități. De asemenea, în comunicare se precizează că recentele creșteri bugetare ale statelor membre ale UE au avut loc după ani de reduceri substanțiale și de investiții extrem de reduse în sectorul apărării.

În prezent, statele europene se bazează foarte mult, pentru asigurarea propriei securități pe sprijinul acordat de Statele Unite ale Americii. Pentru a scăpa cel puțin parțial de această dependență, la nivelul UE au fost dispuse măsuri pentru consolidarea industriei europene de apărare, inclusiv prin alocarea de fonduri consistente pentru achiziția în comun de armament modern și muniție pentru acest tip de armament. Franța constituie principalul promotor al acestei soluții care vizează consolidarea industriei de apărare la nivel european.

Prin acest demers, la nivelul UE se urmărește, în principal, stimularea statelor membre ale Uniunii Europene să achiziționeze în comun armament, asigurând astfel interoperabilitatea, realizarea unor economii importante și, în cele din urmă, o industrie europeană de apărare puternică. În acest sens, statele membre ale UE vor fi în măsură să își refacă într-un mod mai eficace stocurile epuizate prin donațiile către Ucraina.

În acest context, la data de 27 iunie 2023, Consiliul a încheiat cu Parlamentul European un acord provizoriu care are ca obiect Actul privind consolidarea industriei europene de apărare prin achiziții publice în comun (EDIRPA⁴) (sursa: Consiliul European, 2023).

⁴ European Defence Industry Reinforcement through common Procurement Act.

Acordul la care s-a ajuns stabilește o serie de condiții clare pentru ca entitățile economice (contractanții, subcontractanții) și produsele din domeniul apărării să fie eligibili, precum și condițiile pe care proiectele trebuie să le îndeplinească pentru a fi eligibile pentru finanțare:

- contractanții implicați în achizițiile publice în comun ar trebui să fie stabiliți și să aibă structurile de conducere executivă în UE sau într-o țară asociată (Islanda, Liechtenstein sau Norvegia). De asemenea, aceștia nu ar trebui să fie controlați de o țară terță neasociată. Fondurile EDIRPA nu pot în niciun caz să fie utilizate pentru a procura componente din state care nu respectă relațiile de bună vecinătate;
- în mod implicit, contractanții trebuie să utilizeze instalații și resurse situate în UE sau într-o țară terță asociată. Utilizarea instalațiilor din afara UE este permisă numai în cazul în care un producător din UE nu dispune de infrastructură relevantă pe teritoriul Uniunii Europene;
- statele membre pot achiziționa numai produse care nu fac obiectul niciunei restricții impuse de o țară terță neasociată care le limitează capacitatea de a le utiliza. Această regulă nu se aplică în cazul produselor urgente și critice din domeniul apărării, cu condiția ca ele să fi fost utilizate înainte de 24 februarie 2022 în majoritatea consorțiului, iar membrii consorțiului să se angajeze să studieze fezabilitatea înlocuirii componentelor restricționate respective cu componente fără restricții provenind din Uniunea Europeană.

CONCLUZII

Industria mondială și cea națională de apărare s-au adaptat rapid la cerințele pieței de profil, crescând proporțional în funcție de cererea de producție de armament și de muniție, pe fondul conflictului militar declanșat de Federația Rusă în Ucraina. Cu toate acestea, industria de profil nu poate face față cerințelor foarte mari de armament și muniție necesară conflictului militar din Ucraina și refacerii stocurilor de către statele care au donat astfel de echipamente militare către acest stat.

Datele analizate relevă tendința marilor exportatori de echipamente militare de a-și crește cifra de afaceri, această tendință manifestându-se inclusiv la nivelul statelor care achiziționează produse militare. Industria românească de profil a beneficiat de contextul marcat de conflictul militar din Ucraina și a realizat exporturi de produse militare peste media din ultimii cinci ani, aspect care a condus la creșterea cifrei de afaceri cu aspecte pozitive în planul profitabilității. Analiza datelor existente

în surse deschise specialize (SIPRI, Departamentul ANCEX al MAE) relevă faptul că majoritatea statelor au crescut alocările bugetare aferente domeniului apărării ulterior declanşării conflictului militar din Ucraina.

În perioada următoare, având în vedere faptul că acest conflict din Ucraina se va prelungi, sunt create premise favorabile pentru industria de apărare din România în scopul livrării de armament atât pentru Armata României, cât și pentru alte state. O soluție viabilă constă în dezvoltarea de parteneriate cu marii producători de echipamente militare pentru producerea în România de echipamente sau subansamblu militare moderne care să poată fi valorificate atât către beneficiari din țara noastră, dar și pe piața internațională de profil.

România poate beneficia de poziția geostrategică privilegiată din cadrul Regiunii Mării Negre, precum și de bunele relații cu partenerii din NATO și UE pentru dezvoltarea de relații parteneriale cu marile companii de profil de pe plan internațional. În calitatea sa de stat membru al NATO și al UE, România este obligată să mențină un nivel ridicat de alocare bugetară dedicat domeniului apărării, concomitent cu valorificarea proiectelor desfășurate la nivelul NATO și al UE, în sensul derulării unor proiecte comune de dotare în domeniul militar.

Totodată, este necesar ca România să profite de parteneriatul strategic cu SUA, precum și cu cele începute cu celelalte state din spațiul euroatlantic pentru a importa tehnologie și echipamente militare de ultimă generație, capabile să facă față unei eventuale acțiuni militare ostile din partea Federației Ruse. În concluzie, pentru a contracara eficient acțiunile ostile ale Federației Ruse, este necesar să existe coeziune între statele membre ale UE și ale NATO, iar măsurile dispuse pentru modernizarea armelor statelor membre ale Uniunii Europene și ale Alianței Nord-Atlantice trebuie să fie coerente și complementare, fără a exista duplicarea eforturilor investiționale între cele două entități.

BIBLIOGRAFIE:

1. Consiliul European (2023). „*Industria de apărare a UE: Consiliul și Parlamentul European convin asupra unor noi norme pentru stimularea achizițiilor publice în comun*”, <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2023/06/27/eu-defence-industry-council-and-european-parliament-agree-on-new-rules-to-boost-common-procurement/>, accesat la 22 august 2023.
2. Europa Liberă, <https://romania.europalibera.org/a/tara-in-service-romania-armament-romarm-summit-nato/32491969.html>, accesat la 22 august 2023.
3. Keown, C. (2023). „*The War in Ukraine Has Boosted Defense Stocks. There Are More Gains to Come*”, <https://www.barrons.com/articles/ge-rtx-stock-what-wall-street-saying-b1517f73>, accesat la 22 august 2023.
4. Statista – 1 (2023), <https://www.statista.com/statistics/267131/market-share-of-the-leading-exporters-of-conventional-weapons/>, accesat la 23 august 2023.
5. Statista – 2 (2023), <https://www.statista.com/statistics/262742/countries-with-the-highest-military-spending/>, accesat la 24 august 2023.
6. <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL>, accesat la 25 august 2023.
7. www.ancex.ro, accesat la 23 august 2023.
8. www.sipri.org, accesat la 23 august 2023.